UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Estratègies d'Aprenentatge

2026/2027

Codi: 102598
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs
Psicologia	OP	4

Professor/a de contacte

Nom : Aïda Calmaestra Quirante

Correu electrònic : aida.calmaestra@uab.cat

Equip docent

Carlos Monereo Font

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al final del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits però seria interessant que les persones que vulguin cursar aquesta assignatura tinguin interès en l'àrea educativa de la psicologia.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la menció en Anàlisi i Intervenció Psicoeducativa i té com a finalitat la formació de futurs professionals capaços d'acompanyar processos d'aprenentatge i transformació educativa en contextos diversos.

Davant dels reptes educatius del Segle XXI (gestió de la informació, autonomia, treball en equip, pensament crític, inclusió i digitalització), és imprescindible que els i les estudiants desenvolupin estratègies per analitzar, dissenyar i aplicar pràctiques educatives significatives i sostenibles. En aquest marc, l'assignatura incorpora metodologies com l'Aprenentatge Servei (ApS), el Partnership educatiu i l'ús de la intel·ligència artificial generativa com a suport a l'aprenentatge actiu i col·laboratiu.

Els objectius específics són:

1. Comprendre el concepte d'estratègia d'aprenentatge i d'afrontament davant d'incidents crítics i analitzar el seu paper en la pràctica educativa.
2. Explorar i valorar metodologies que afavoreixin l'aprenentatge significatiu, el desenvolupament competencial i la resolució de situacions conflictives o desafiants dins l'aula.
3. Conèixer i aplicar mètodes d'ensenyament estratègic, el disseny de pautes per a l'anàlisi d'incidents crítics (PANIC), i altres recursos pedagògics centrats en l'alumnat.
4. Integrar de manera crítica i ètica la intel·ligència artificial generativa com a eina d'acompanyament al pensament, a l'organització del treball cooperatiu i a la presa de decisions en contextos d'aprenentatge formal.

5. Elaborar i presentar un projecte d'assessorament psicoeducatiu real o simulat, en col·laboració amb un centre educatiu, que reflecteixi els coneixements i competències adquirides, tot incorporant eines tecnològiques i criteris d'equitat, personalització i inclusió.

Aquesta assignatura suposa la participació en un projecte d'Aprenentatge Servei (ApS). Aquests projectes de compromís social permeten a l'estudiant formar-se mitjançant la participació en un projecte orientat a resoldre una necessitat real en una comunitat i millorar, així, les condicions de vida de les persones o la qualitat del medi ambient (per més informació http://pagines.uab.cat/aps).

Resultats d'aprenentatge

1. Reflexionar sobre la importància del procés d'ensenyament dels docents.
2. Aplicar els continguts teòrics de la psicologia de l'educació a la millora i l'optimització de situacions reals i simulades d'ensenyament formal i no formal.
3. Analitzar situacions diverses d'ensenyament i aprenentatge identificant les variables (del professorat, de l'alumnat i del contingut) que les defineixen i dissenyant-hi canvis amb l'objectiu de millorar el procés educatiu.
4. Seleccionar els instruments d'exploració adequats per a l'anàlisi de les diferències individuals en l'aprenentatge escolar.
5. Dissenyar plans de millora de la pràctica educativa adaptats a les característiques tant del context educatiu com d'alumnes i mestres.
6. Presentar i discutir amb els agents educatius (alumnes, pares i mares, i mestres) un determinat pla d'intervenció psicoeducativa.
7. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
8. Treballar en equip.
9. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
10. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
11. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
12. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
13. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
14. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
15. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
16. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
17. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
18. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
19. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
20. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
21. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
22. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
23. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
24. Proposar noves maneres de mesurar la viabilitat, l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
25. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i/o mediambientals.
26. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
27. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant les dimensions social, econòmica i/o mediambiental.

Continguts

1. Les estratègies d'aprenentatge i d'afrontament d'incidents: marc conceptual.

1.1. El concepte d'estratègia en el sí de l'enfocament constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge: la construcció del coneixement \"estratègic\".

1.2. Nocions vinculades al concepte d'estratègies d'aprenentatge: capacitats, habilitats, procediments, mètodes i tècniques.

1.3. Capacitat metacognitiva, mecanismes d'autoregulació i estratègies d'aprenentatge.

1.4. Incidents Crítics i estratègies d'afrontament

2. La intervenció en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge i d'afrontament d'incidents.

2.1. Perquè cal ensenyar estratègies per aprendre? Els reptes del segle XXI.

2.2. Programes generals per \"Ensenyar a Pensar\" vs específics "infusionats" en el currículum

2.3. Modalitats d'organització de l'ensenyament d'estratègies.

2.4. Model instruccional per l'Ensenyament-Aprenentatge d'Estratègies.

2.4.1. Mètodes per la presentació d'estratègies : modelatge, casos de pensament i anàlisi retrospectiu

2.4.2. Mètodes de pràctica guiada: fulls de pensament, tècniques cooperatives i pautes d'autointerrogació.

2.4.3. Mètodes per la pràctica autònoma: Portafolis, auto-interrogació, tasques autèntiques.

2.5. L'avaluació de lesestratègies d'aprenentatge.

2.6. La formació en estratègies d'afrontament davant incidents crítics.

2.7. La Pauta per l'anàlisi d'incidents crítics (PANIC)

3. L'assessorament psicoeducatiu en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge

3.1. Funcions de l'assessor en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge i d'afrontament d'incidents

3.2. Les Estratègies d'aprenentatge vinculades a dominis específics: lectura, escriptura, i TICs.

3.3. Les Estratègies d'afrontament vinculades a blocs d'incidents crítics.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lectura de textos i revisió de webs	21	0,84	
Reunions de coordinació i preparació de l'exposició de l'equip	50	2	
Sessions de classe teòriques sobre el temari	24	0,96	
Sessions danàlisi de casos, simulació de mètodes dintervenció i presentació de l'assessorament i dels IC	12	0,48	
Contactes professor IES assignat. Visita al centre.	28	1,12	
Revisions de l'assessorament, de la realització de l'IC i de la presentació a classe	15	0,6	

L'assignatura es fonamenta en una metodologia activa, col·laborativa i experiencial, centrada en el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge a través de l'anàlisi de casos, la reflexió crítica i la resolució de situacions educatives reals o simulades. Es promou el treball cooperatiu en equips, així com l'aprenentatge Servei (ApS) com a eina per connectar els continguts teòrics amb la pràctica professional. A més, s'integra l'ús de la intel·ligència artificial generativa com a recurs d'acompanyament cognitiu i metacognitiu al llarg del procés.

La proposta metodològica s'emmarca en una perspectiva de Partnership educatiu, on el professorat i l'alumnat assumeixen rols corresponsables en la construcció del coneixement, la presa de decisions i l'avaluació del procés d'aprenentatge.

Les sessions combinen espais de construcció col·lectiva, lectura i discussió de textos, activitats pràctiques, dinàmiques d'aula i treball autònom. L'estudiantat assumeix un paper actiu i reflexiu al llarg de l'assignatura, tot desenvolupant evidències d'aprenentatge de caràcter tant individual com grupal.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev5 Síntesi final de l'assignatura	20%	0	0	1, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13

Ev3 Realització d'un IC amb l'ús de la pauta PANIC (grupal)	20%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Ev1 Portafolis d'aprenentatge	25%	0	0	1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 27
Ev2 Desenvolupament d'un assessorament psicoeducatiu (grupal)	25%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 19, 25, 26
Ev4 Presentació assessorament psicoeducatiu (grupal)	10%	0	0	2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 19

L'avaluació de l'assignatura és contínua, formativa i competencial, i es fonamenta en diverses evidències que permeten recollir tant el procés com els resultats de l'aprenentatge de l'alumnat. Aquestes evidències combinen treball individual i cooperatiu, i inclouen activitats d'anàlisi, reflexió, creació i aplicació pràctica dels continguts. A continuació es detallen les evidències que componen l'avaluació de l'assignatura, així com la tipologia de retorn que rebrà l'estudiantat:

- EV1 - Portafolis individual (individual, 25%)
- Recull reflexiu i personal del procés d'aprenentatge viscut al llarg de l'assignatura. Permet connectar experiències pràctiques, continguts teòrics i desenvolupament competencial. Es proporcionarà retorn individual en format escrit a través de l'aula virutal cada setmana. A més, es recuperaran qüestions comunes a les sessions teòriques i es podrà sol·licitar una tutoria individual per resoldre dubtes específics.
- EV2 - Assessorament psicoeducatiu (grupal, 25%)
- Disseny d'una proposta d'assessorament a partir d'un cas real o fictici, on s'integren conceptes teòrics, models d'intervenció i eines pràctiques. És l'evidència principal del treball cooperatiu. Es donarà retorn escrit, tant a través de l'aula com de forma presencial durant les sessions pràctiques. També es podran fer tutories grupals per aprofundir en el procés i fer seguiment.
- EV3 - Vídeo d'incident crític (grupal, 20%)
- Producció audiovisual col·laborativa en què es representa una situació educativa significativa, analitzada mitjançant la pauta PANIC. Permet aplicar coneixements sobre afrontament i estratègies psicoeducatives. Es facilitarà retorn grupal en format escrit i es podrà complementar amb una tutoria grupal si l'equip ho sol·licita durant la setmana 9.
- EV4 - Presentació oral de l'assessorament (grupal, 10%)
- Exposició del projecte davant del grup-classe, amb ús de recursos visuals i capacitat comunicativa. S'avalua la claredat, coherència i qualitat argumentativa. El retorn s'oferirà de manera immediata a l'aula un cop finalitzades les presentacions, i posteriorment es complementarà amb una valoració escrita a través de l'aula virtual al llarg de la setmana 15.
- EV5 - Síntesi final individual (individual, 20%)
- Reflexió personal final sobre l'experiència formativa, on es connecten els aprenentatges adquirits amb els objectius de l'assignatura i el desenvolupament professional. Es proporcionarà retorn individual en format escrit mitjançant l'aula virtual al llarg de la setmana 19. Es podran sol·licitar tutories per rebre comentaris més personalitzats.

Totes les evidències s'han de lliurar dins els terminis establerts per tal de poder ser avaluades. La participació activa, el compromís amb el treball cooperatiu i la qualitat reflexiva dels lliuraments seran elements clau per a l'avaluació.

Criteris d'avaluació de l'assignatura:

- Assignatura NO Avaluable: Qui hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes de menys del 40% de la qualificació final constarà com a "No avaluable".
- Assignatura SUPERADA: l'assignatura es considerarà superada quan l'estudiant hagi presentat totes les evidències obligatòries dins dels terminis establerts i hagi obtingut una nota final igual o superior a 4,85 (sobre 10), resultat de la mitjana ponderada de les evidències d'avaluació. A més, és necessari obtenir una nota mínima de 4 en totes les evidències que tenen un pes igual o superior al 20%.
- Criteris per optar a RECUPERACIÓ: Podran optar a recuperació l'alumnat que no hagi assolit els criteris establerts per superar l'assignatura i que hagin estat avaluats en un conjunt d'evidències amb

un pes mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Podran optar a recuperació aquells estudiants que tinguin una qualificació final superior a 3,5.

En aquesta assignatura no es contempla la realització d'una prova d'avaluació única, atès que el procés d'aprenentatge es fonamenta en una avaluació contínua, participativa i basada en diverses evidències que recullen tant el progrés individual com la contribució grupal. El disseny de l'assignatura respon a una metodologia activa i cooperativa que requereix implicació sostinguda al llarg del curs, la qual cosa fa inviable l'avaluació mitjançant una única prova final. Aquesta estructura permet valorar de manera més ajustada i significativa el desenvolupament de competències clau com la reflexió crítica, la presa de decisions compartida, l'autoregulació i la capacitat d'aplicar els coneixements en contextos pràctics i reals. Per més informació podeu revisar les Pautes d'Avaluació de la facultat. De la mateixa manera, l'assignatura no contempla la realització d'una Prova de Síntesi.

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial generativa (IA) com a suport endeterminades activitats d'aprenentatge, sempre que el seu ús sigui responsable, transparent i alineat amb els objectius educatius de l'assignatura. El resultat final de qualsevol activitat ha de reflectir una aportació significativa, personal i crítica per part de l'estudiant. En cas d'utilitzar IA, caldrà identificar clarament les parts generades amb aquestes eines, mencionar quines tecnologies s'han emprat i incloure una reflexió crítica sobre com han contribuït o condicionat el procés i el resultat. L'ús no declarat d'IA, o la seva utilització per evitar el desenvolupament personal del treball, es considerarà una falta d'honestedat acadèmica i podrà comportar una penalització en la qualificació de l'activitat o, en casos greus, sancions segons la normativa vigent de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Bibliografia

Manuals de referència:

Monereo,C. (Coord.) (2000). *Estrategias de aprendizaje. Madrid: Visor*.

Monereo, C. Monte, M. (2011) Docentes en tránsito. Incidentes críticos en secundaria. Barcelona: Graó.

Marc teòric:

Monereo, C.; Monte, M. y Andreucci, P. (2015) La gestión de incidentes críticos en la Universidad. Madrid: Narcea.

Monereo, C. (2017) The role of critical incidents in the dialogical construction of teacher identity. Analysis of a professional transition case. *Learning, Culture and Social Interaction*. https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2017.10.002

Guia Docent:

Monereo, C. (Coord.) (2001) *Ser estratégico y autónomo aprendiendo*. Barcelona: Graó.

https://www.sinte.me/arc-pro

Pauta per l'anàlisi d'Incidents Crítics (PANIC):

https://www.critic-edu.com/

Específica per equips:

Cerca d'informació: Monereo, C. (2009) Aprender a encontrar y seleccionar información. En pozo, J.I. y Pérez, M.P. *Psicología del aprendizaje universitario*. Madrid: Morata; 89-105.

Presa d'apunts: Monereo, C. (Coord.) (2000) *Tomar apuntes: un enfoque estratégico*. Madrid: Antonio Machado-Visor.

Mapes de conceptes: Novak, J. i Gowin, D. (1988) *Aprendiendo a aprender*. Barcelona: Martínez Roca.

Avaluació: Monereo, C. (Coord.) (2009) *Pisa como excusa*. Barcelona: Graó

Incidents crítics: https://www.critic-edu.com/ https://www.facebook.com/criticface/

Altres recursos:

Pàgina del professor: http://www.carlesmonereo.me/

Pàgina de Guies docents: https://www.sinte.me/arc-pro

Página sobre Incidents Crítics: https://www.critic-edu.com/ https://www.facebook.com/criticface/

Campus Vitual: http://psicovirtual.uab.es/aules/course/view.php?id=229

Programari

Cap

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest enllaç. Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	111	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	primer quadrimestre	matí-mixt